



Vossen spotten in Meijendel en Berkheide

Tekst: Yolande de Kok

Een vos tegenkomen is een van de leukste dingen die je in het duin kunnen overkomen. Het zijn mooie, intelligente dieren, maar vaak ook tamelijk schuw. In Meijendel en Berkheide komen ze vrij veel voor. Yolande de Kok vertelt over haar ontmoetingen met vossen in het grootste duingebied van Zuid-Holland.

De eerste vos die ik in de duinen langdurig heb kunnen bekijken was een oude manke vos die langs het hoofdfietspad van Meijendel liep. Een bezorgde wandelaar had de dierenambulance voor hem gebeld. De ambulancemedewerker slaagde er niet in de vos te vangen, ondanks de meegebrachte kattenvangstok. Gelukkig maar. Die vos heb ik daarna nog enkele malen gezien. Hij verplaatste zich steeds meer richting Katwijk. Een man die hem daar ook nog een paar keer zag, vertelde dat hij hem rozijnenkoekjes voerde. Handtam was de vos niet, maar hij pakte het voer als »



Foto: Mark Kras

het hem werd toegegooid. Ik denk dat hij uiteindelijk toch van de honger is overleden.

Na deze eerste ontmoeting, in 2009, heb ik in Meijndel en Berkheide nog ruim achthonderd keer vossen waargenomen. Daar biedt het gebied volop gelegenheid voor. Het duingebied tussen Den Haag en Katwijk is het gebied met de hoogste vossendichtheid van Nederland.

Minder schuw

De vossen laten zich hier goed zien, ook overdag, en vanaf vrij toegankelijke paden. Dat de vos in de duinstreek niet wordt bejaagd, maakt hem minder schuw. Ik heb de indruk dat vossen langs de randen van het duin veel minder schuw zijn dan vossen in de dieper in het duin gelegen, niet vrij toegankelijke gebieden. In voor publiek afgesloten delen van het duinterreinen en andere gebieden waar weinig mensen komen, sloegen vossen die ik zag bijna allemaal direct op de vlucht. Op plekken waar veel mensen

passeren lieten de vossen zich vaak beter en langer bekijken. Vooral als ze op een duintop op enige afstand zaten, vluchtten ze soms niet. Het pakken van verrekijker of fototoestel was dan vaak wel het signaal om alsnog te vluchten.

Jonge vossen die al zelfstandig op pad gingen kwamen soms nieuwsgierig op me af, waarbij ze wel een zekere afstand hielden. Jonge vossen zijn nog niet schuw. Ze ontwikkelen dat pas op iets latere leeftijd.

Voedselaanbod en ruimte bepalen de grootte van de vossenpopulatie

Konijnen en spareribs

Tussen 1997 en 2000 is er onderzoek gedaan naar de vossenpopulatie in Meijndel en Berkheide. De populatie bleek in die periode op hetzelfde niveau te blijven. Het beperkte voedselaanbod en de beperkte ruimte zorgen ervoor dat de populatie niet blijft groeien. Jacht is dus niet nodig om steeds verder gaande groei te voorkomen. In gebieden waar wel wordt gejaagd blijkt dat jacht nauwelijks in staat is een vossenpopulatie te beïnvloeden. Bij sterke bejaging wordt

het aantal jongen per worp groter. Een territorium waar een vos is afgesloten wordt direct door een andere, zwervende vos ingenomen.

In de duinen is het konijn het belangrijkste voedsel van een vos. Maar vossen zijn opportunisten die ook muizen en vogels, eieren, fruit, insecten, kadavers en afvalresten eten. Hoewel de vos een solitaire jager is, die zijn prooi prima in zijn eentje kan overmeesteren, trekken jagende vossen soms wel samen op. Ze jagen dan wel ieder voor zich maar blijven in elkaars nabijheid.

Bij een van de aalscholverkolonies in Meijndel trof ik in de zomer van 2015 een vos bij een zojuist buitgemaakte en onthoofde aalscholver. Het is bekend dat vossen op (kolonie)vogels jagen, maar de aalscholver lijkt niet de gemakkelijkste en meest voor de hand liggende prooi. Bij voedselschaarste door een groeiende vossenpopulatie vormen de groeiende aalscholverkolonies in het duin misschien een welkome aanvulling op het menu. Vossen met een territorium vlak tegen de boulevard of het strand profiteren zeker in de periode dat ze jongen hebben van voedselresten die mensen achterlaten of van de keukens van de horeca. Mogelijk specialiseren deze vossen zich al van jongs af aan in het zoeken van voedsel in plaats van te jagen. In een duin tegenover de boulevard van Scheveningen vond ik naast een vossenspoor een stapel afgekloven botten van spareribs.



Stadsvossen

Vossen die in de stad worden gezien hebben vaak buiten de stad hun territorium en foerageren tussen de huizen.

Van echte stadsvossen kun je pas spreken als zij het grootste deel van de dag in de stad doorbrengen en daar dus ook rusten en slapen en zich meestal ook voortplanten.

In Den Haag is in 2014 ten minste één vossenburcht met jongen waargenomen. Dat was in Moerwijk, een woonwijk die niet grenst aan het duingebied. Deze waarneming is ingevoerd

op waarneming.nl, de landelijke site waar iedereen natuurwaarnemingen kan doorgeven. Misschien is een vos in de duinen meer 'natuurbeleving' dan een vos in de stad. Maar de vos zelf doet niet aan natuurbeleving. In de keuze van zijn territorium en jachtgebied is hij een opportunist. Hij gaat voor voedsel, veiligheid en voortplanting. Elke plek die dat biedt is geschikt •

[Yolande de Kok is vrijwilliger bij de Vogelwerkgroep Meijndel en vossenliefhebber](#)



Duinvossen hebben de wandelaar leren kennen en weten dat er in elke rugzak wel wat eetbaars zit. Foto's: Joost van der Sluijs